

ऑग्रोमेट अंडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल : amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. १७/०९/२०२१

जिल्हा : जळगाव

हवामान अंदाज :

हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (१७/०९/२०२१ ते २१/०९/२०२१)					
	दिनांक	18	19	20	21	22
पाऊस (मिमी)		11	2	7	11	23
कमाल तापमान (अं.से.)		33	32	33	31	30
किमान तापमान (अं.से.)		23	23	24	24	23
ढग स्थिती (आकाश)		8	5	7	7	8
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		91	92	89	91	94
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		63	62	62	66	73
वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)		10	10	10	11	14
वाऱ्याची दिशा (अंश)		260	266	243	242	262

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		<p>भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक १७, २० व २१ सप्टेंबर, २०२१ रोजी हवामान ढगाळ राहून काही ठिकाणी पावसाची शक्यता असून दिनांक १८ व १९ सप्टेंबर, २०२१ रोजी हवामान ढगाळ राहून तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे.</p> <p>इशारा : भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक १९ व २० सप्टेंबर, २०२१ रोजी तुरळक ठिकाणी मेघगर्जेनेसह पावसाची शक्यता आहे.</p>
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		<p>विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक १९ ते २५ सप्टेंबर, २०२१ दरम्यान</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पावसाचे प्रमाण सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमाल तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. ➤ किमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> • पावसाची शक्यता असल्याने शेतकरी बांधवांनी स्वतःची, काढणी केलेल्या पिकाची व धान्याची तसेच आपल्या जनावरांची काळजी घ्यावी व जनावरे सुरक्षित ठिकाणी बांधावीत. • पडणा-या पावसाचे पाणी शेतात साठवण्यासाठी/ मुरविण्यासाठी उपाय योजना करावी. • पावसाची शक्यता असल्याने शक्यतो फवारणी पुढे ढकलावी व आवश्यकता असल्यास पावसाचा अंदाज पाहून व पावसाची उघडीप बघून पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. • तुरळक ठिकाणी जास्त प्रमाणात पडणा-या पावसाचे पाणी शेतात, उभ्या पिकात साचून राहणार

		नाही याची दक्षता घ्यावी व अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा.
कापूस	फुलोरा अवस्था	कपाशी पिकामध्ये पाणी साचल्यास मुळकूज व मर रोगाचा प्रादुर्भाव होऊ शकतो त्याकरिता मर रोगाची लक्षणे दिसू लागताच १.५ किलो युरिया + १.५ किलो पालाश १०० लिटर पाण्यात मिसळून १५० ते २०० मिली प्रती झाड आळवणी करावी. त्यानंतर ८-१० दिवसांनी २ किलो डिएपी १०० लिटर पाण्यात मिसळून हे द्रावण १५० ते २०० मिली झाडाच्या बुंध्याजवळ ओतावे . सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे कापूस पिकावरील रस शोषणाच्या किडींच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्काची फवारणी पावसाचा अंदाज पाहून व पावसाची उघडीप बघून करावी. तसेच कापूस पिकावरील हिरव्या अळीच्या नियंत्रणासाठी हेक्टरी ५ फेरोमोन सापळे उभारावेत . शेंदरी बॉड अळीच्या नियंत्रणासाठी ट्रायकोग्रामा अंडी (ट्रायकोकार्ड) १.५ लक्ष/हेक्टर शेतात प्रसारण करावे. तसेच बॉड अळीच्या (रासायनिक) नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी ३० मिली किंवा स्पिनोसॅड ४५ एस.सी. ३.५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
वांगी	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे पिकावर शेंडा व फळ पोखरणारी अळीच्या नियंत्रणासाठी क्लोरॅन्त्रानिलीप्रोल १८.५ टक्के एस.सी., ४ मिली. प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
सोयाबीन	शेंगा भरणे	विविध प्रकारच्या किडींच्या/ अळींच्या नियंत्रणासाठी पिकामध्ये एकरी ८ ते १० पक्षी थांबे उभारावेत. सोयाबीन पिकावर पाने खाणाऱ्या स्पोडोप्टेरा अळीच्या उपद्रवाचा आगाऊ अंदाज घेऊन नुकसान टाळण्यासाठी हेक्टरी ५ स्पोडोलूरचा वापर करण्यात आलेले फेरोमेन सापळे, नियंत्रणासाठी अंडी समुहांचा तसेच समुहाने आढळणा-या अब्यांचा वेळीच नायनाट केल्यास रासायनिक किटकनाशकांचा वापर टाळता येतो. आद्रतायुक्त वतावरणामुळे तांबेरा ह्या बुरशीजन्य रोगा च्या नियंत्रणासाठी प्रोपिकोन्याझोल किंवा हेक्झाकोन्याझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
तुर	फांद्या फुटण्याची अवस्था	किडीच्या प्रादुर्भावाचा अंदाज घेऊन प्रती हेक्टरी ५ या प्रमाणात कामगंध सापळे लावावेत. शेतात पाणी साचू न देता अतिरिक्त पाण्याचा निचरा होण्याची व्यवस्था करावी. आवश्यकतेनुसार कोळपणी किंवा खुरपणी करावी त्यामुळे जमिनीतील ओलावा व अन्नद्रव्यासाठी पिकांची परस्परांशी स्पर्धा होणार नाही.
मुग व उडीद	शेंगा भरणे पक्व अवस्था	मूगाच्या शेंगा ७५ टक्के वाळवल्यावर पहिली तोडणी करावी व त्यानंतर ८-१० दिवसांनी राहिलेल्या सर्व शेंगा तोडव्यात. काढलेले पिक सुरक्षित ठिकाणी ठेवावे. शेंगा खळयावर चांगल्या वाळव्यावर मळणी करावी. उडदाची कापणी करून खळयावर आणून त्याची मळणी करावी. उडदाच्या शेंगा तोडण्याची गरज भासत नाही. साठवणीपूर्वी मूग / उडीद धान्यास ५-६ दिवस ऊन द्यावे. साठवण कोंदट व ओलसर जागेत करू नये. साठव ताना कडुनिंबाचा पाला ५ टक्के धान्यात मिसळावा. त्यामुळे साठवणीत कीड लागत नाही.
मका	फुलोरा अवस्था	पिकावर अमेरिकन लष्करी आळीचा १० % पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी क्लोरानट्रानिलीप्रोल १८.५ एस.सी . ४ मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. कणसे पोखरणारी अळी- प्रादुर्भाव होऊ नये यासाठी पिक स्त्री-केसर येण्याच्या अवस्थेत असताना शेतात ट्रायकोग्रामा चीलोनीस या परोपजीवी किटकाचे अंडीपुंज सोडावेत.
भाजीपाला पिके		सध्या आद्रतायुक्त हवामानामुळे या हंगामातील मिरची, वांगी, टोमॅटो, भेंडी, कांदा, भोपळा, कारली या पिकांच्या पानांवरील करपा , फळकूज आणि फांद्या वाळणे या बुरशीजन्य रोगांचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी डायफेनकोनॅझोल १० मिली किंवा अँझोक्झीस्ट्रोबीन १० मिली किंवा हेक्झाकोनॅझोल १० मिली किंवा टेब्युकोनॅझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून दर १० दिवसांच्या अंतराने तीन ते चार फवारण्या आलटून पालटून कराव्यात. तसेच या पिकांवर भूरी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसताच पाण्यात विरघळणारे गंधक २५ ग्रॅम किंवा टेब्युकोनॅझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून २-३ फवारण्या दर १५ दिवसांच्या अंतराने कराव्यात.
आंबा		सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे आंबा पिकावर नविन फुटीवरील किड व रोगांच्या

		नियंत्रणासाठी लॅमडा सायहेलोथ्रीन ५ % ई सी ६ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारवे.
केळी	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ, उष्ण व दमट हवामानामुळे केळीवरील करपा (सिगाटोका) रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगग्रस्त पानाचा भाग/ पाने काढून जाळावीत. रोगाची लक्षणे दिसताच प्रोपीकोन्याझोल ५ मिली. व मिनरल ओईल १०० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी त्यानंतर २० दिवसांच्या अंतराने २ फवारण्या कराव्यात.
डाळिंब	फळ वाढीची अवस्था	फळधारण बागेत, फक्त फळ वाढीच्या अवस्थेत तेलकट डाग व्यवस्थापणासाठी कॉपर हायड्रोक्साइड ५३.८% २० ग्रॅम + स्ट्रेप्टोसायक्लीन १००% ५ ग्रॅम + ब्रोमोपॉल ९५ - ९८ % ५ ग्रॅम + स्प्रेडर स्टीकर ५ मिली प्रती १० लीटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
जनावरांचे व्यवस्थापन		रोगप्रसार होऊ नये यासाठी रोगी जनावर वेगळी ठेवावीत. रोगी जनावरांचे मल-मूत्र दूर नेऊन टाकावे. सर्व निरोगी जनावरांना लाळ खुरकत रोगाची प्रतिबंधक लस टोचावी. पावसाळ्यात गवत जास्त प्रमाणात खाल्ले गेल्यास जनावरांची अन्नपचनाची क्रिया बिघडते व त्यांना हगवण लागते. त्यामुळे पावसाळ्यामध्ये चराऊ जनावरांच्या आहारात वाळलेल्या चान्याचे प्रमाण तुलनात्मकरित्या अधिक ठेवावे. जनावरांना पोटातील जंताच्या नियंत्रणासाठी पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने जंतनाशक पाजावे. जनावरांना रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने योग्य वेळी लसीकरण करून घ्यावे तसेच जनावरांना व पक्ष्यांना नेहमी पिण्यास स्वच्छ व थंड पाणी द्यावे.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी.		

स्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
 २) मागील हवामान : -
 ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.
 दि. : १७.०९.२०२१

स्वाक्षरीत
 प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
 प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे